

**Kérlekül küldött
cikkeknek csak ak-
kor küldünk vis-
zsa, ha híryegyet
mellékletnek. Kér-
leteket hat hét-
nél tovább nem
teszünk.**

**Bejelentés:
VII., Befejező
utca 41.**

A NŐ ÉS A TÁRSADALOM

**A FEMINISTÁK EGYESÜLETE
ÉS A NÖTISZTIVISELŐK ORSZÁGOS EGYESÜLETE
HIVATALOS KÖZLÖNYE.**

**Cikkeknek csak a
szerző engedelmé-
vel, lapunk egyéb
tartalmát A NŐ és
a társadalom meg-
nevezése mellett
szabad átvessni.**

**Kiadóhivatal:
Andrássy út 83.
Telefon 80-78.**

TARTALOM: Csontos István: A szép-nem ügyvédje az asszonyi becsét sértegető vád okok ellen. – Szikra: Az asszony és – a pénze. – Glosszák. – kozma Andor a nők választójogáról. – Hirossik János: Nők az osztályharcban. – Szemle. – Irodalom: Schwimmer Rózsa: Mit olvassunk? – A Feministák Egyesületének hivatalos közleményei. – A Nőtisztviselők Orsz. Egyesületének hivatalos közleményei.

Különböző bizottságaink: politikai, peda-
gógiai, propaganda, gyermekvédelmi, irodalom-
terjesztési, gazdasági, stb. stb. és a Gyakorlati
Tanácsadó új munkatársakat kívánnak a mind-
jobban bővülő munka fennakadás nélküli elvég-
zésére. Sürgős jelentkezéseket kér az érdeklődők
sorából a Feministák Egyesülete.

SZÉP-NEM ÜGYVÉDJE

AZ ASSZONYI BECSET SÉRTEGETŐ VÁD-OKOK
ELLEN.

Írta: CSONTOS ISTVÁN, Kassán, 1829-ben.

(Folytatás.)

Illy módon az asszonyoknak, még a
legtehetősebb birtokosoknak is a' társaság'
dolgaiába semmi befolyások; a' házi vagy gaz-
dasági dolgokban van ugyan némelyeknek a
kömlyüláilásokhoz képest több vagy kevesebb
jussok; de átaljába véve nagyobb részént minden
szép tehetségök és jó tulajdonságjok mellett
is csekélységek a' mellyek rajok bizattatnak.
De mind ezen csekélységeknek látszó aprólékos
foglatosságjok mellett azonban mennyire le
vágynak az asszonyok a' nagyobb részint
mindég egy helyben léteihez kötelezve! mennyi
unalom, kedvetlenség, cselédekkel ízetlenkedés,
gyermek mellett éjjeli, nappali nyugtalanság
és szenvedés terheli az ő gyenge vállait!
Azonban mi a' jutalmok? mi a' becsületök
's tekintetök? Az, hogy gyakran a' midőn ők
házi foglatosságjokban csendes lélekkel mun-
kálkodnak, 's ingyen sem gondolhatnák, hogy
csak legkisebb baj is előadhassa magát: elő-
jönnek a' már valahol felsorolt komor férfiak,
's kedvetlen magok viseletükkel, s bosszús
szavaikkal minden ok nélkül, ártatlan létökre
is megsértik asszonyaikat; melly méltatlansá-

got, ha türelemmel el nem nyelik a' jó asszo-
nyok és zúgolódva felelnek vissza: zivatar
módra zuhog fülökbe a' menydörgős férfihang;
sőt különben még ki sem jöhetnek férjeikkel,
hanem, ha a rajtok elkövetett méltatlanságra
nézve úgy tettetik magokat, mintha azokat
nem is érezték volna.

Az illy vélek bánás mellett azonban szoros
kötelességökké tétetik az, hogy ők azért fér-
jeiket híven, tisztán és álhatatosan szeressék.
Mi jusson kívánhatják pedig azt asszonyaiktól
a kegyetlen magok viseletű férfiak? Mert meg-
vagnak arra az asszonyok esküdvé, hogy
férjeikhez mindenkor tisztelettel és engedelmességgel
viseltessenek; análfogva a'nak te-
lyesítése akár hogy és melly nehezen essen is,
szinte úgy kötelességökben áll: mint az oskolás
gyermekeknek Tanítóik' fenyítékje alatt léte-
lők, midőn azoktól ha megkorbátsoltatnak,
szenvedésök után még a' korbácsot megcsó-
kolni is köteleztetnek. E' képen folyogatnak
számtalan házasságra lekötöztetett asszonyoknak
éltök' napjai, mit nékiek, kivált a szegényebb
sorsúaknak elkerülni lehetetlen. Mert még kis
leány korokban béhangoztatják fülökbe, hogy
ők egyedül csak férjhezmenetelnél fogva lep-
nek szerencsések és boldogok, különben f
a' mennyire nyomorúságos és terhes: de míg
a' gyalázatra és mások nevetségére is kitétetik.
E'nél fogva tehát kéntelenítettnek képzelt bol-
dagságjokat a' férfiak' szárnyok alatt keresni,
és hogy a vén leány nevezet alól megszaba-
dulhassanak: sokan akaratjok ellen, még magok
megrontásokkal is akármelley férfi 'hívségére
's szeretetére lekötöztetik magokat. Azután pedig
kínosabb állapotban élnek egy akármelley
szerecsen rabszolgánál. Mert a' mennyiben egy
résről boldogíttatnak, más résről két annyi
szenvedések alá vettetnek; mivel minden asz-
zonyi engedelmességnek rendszerént kicsúfolás
és megvetés szokott a' következése lenni.

De mindezek mellett, semmi sem keserít-heti annyira az asszonyokat, mint az, hogy ők a' férjfiak' gúnyolásainak és méltatlan sér-tegetéseiknek olly szabadon ki vagynak tétetve, hogy azokért a' férjfiak még csak legkisebb büntetés alá sem vettetnek, sőt ellenek az asz-szonyoknak keresetek sem lehet, mivel az ő vélek szabadon bánhatáshoz a' férjfiak már szinte természeti just formáltak magoknak. Honnét és mi oknál fogva pedig ?! Mert erőse-bek! El kell hát nékiek a' férjfiaktól még a legnagyobb méltatlanságot is szenvedni, mellyet a' férjfiak igen jól tudván, némelly vad érzésű gyalultatlanok, minden emberi méltóságjokat egyedül a'ba helyeztetik; ha feleségeikkel épen olly szabadon, mint egy akármelly gyermekkel bánhatnak. Ez pedig nem nagyítás, nem minden férjfiakat érdekel ugyan ezen állítás, de mégis többet mint nem. Mert mennyi ezerén vágnak olyanok; kik tulajdon felesé-geikkel nem egészen emberi módon bánnak, azokat méltatlanságokkal és keserűségekkel illetvén emberi jussaiktól megfosztják. Pedig ha jól gondolkodnának és éreznének, igen könnyen általláthatnák; hogy azok, kik vélek egyenlő testek és lelkek, kik ez élet minden édességeit lehelik és a férjfiak örömeinek ízt adnak: semmi esetre sem lehetnek a' férjfiak-nál alábbvaló és megvetetebb állapotban, a' nélkül, hogy az egész emberi-nem' pallérozott-sága és boldogulása szembetűnő híjánosságot ne szenvedjen. E' szerént az asszonyok a' társasági életben csak olly formán tekintetnek, mint a' kik a' férjfiak kedvökért egynehány gyermekeket hozzanak és azután minden más egyéb cél nélkül elrothadjanak.

Óh! hát csak ennyi becsben tartattassanak és érdemesítettessenek azok, kik embereket szülnek, nevelnek, 's kiknek minden férjfiak is egyről egyig éltöket köszönhetik ? Hát csak illy vélek bánásra méltók azok, kik a' mi éltünk' gyenge bimbóit forró szeretetű kebe-lükön hordva ezét nyugtalanságok között híven dajkálják és őrizik? Kik bennünket saját ve-rőknék édes nedvéből huzamos időig itatván, járnai, beszélői különös szorgalommal tanítanak, kötelességeinkre oktatnak és emberekké for-málnak? Kik ifjú korunknak szebb és ked-vesebb napjait az ő édes kellemetességüknél fogva rózsás kötelekkel magokhoz tudják kap-tsolni, 's élni vágyó lelkeinket mennyei érzés-ben főrösztve, báj jóknak ereje által csaknem az egekbe ragadják? Kik a' mi közép időnk-ben minket az általok felnevelt csemetéknél fogva éltünk' becsülésére serkentgetnek, minden terheinkben 's ügyes bajos dolgainkban leghí-vebb felestársunk; elerőtelenedett napjainkban pedig reszkető őszfejeinket ismét hív ölkbe veszik, 's bennünket hasonlíthatatlan hívségű dajkái karokkal ápolgatnak: míg végre életünk'

határához elkísérve a' halál ölébe ötok nyu-galomra letésznek? — Nem, de nem a' leg-nemesebb lelkek' tuíajdonságai-e ezek? Kíván-hatni-e embertől többet? Bizony a' legdicsebb emberi célra vágnak rendeltetve, 's elrendel-tetésök szebb és nemesebb a' férjfiakénál; mivel még lelket is ők adnak belénk, ők ve-zetnek ki bennünket a' világ piarczára, ők a' tátsunk bajainkban, vigasztalónk bánátinkban, lecsillapítónk felháborodásainkban, hiv gyámo-lunk betegségünkben: miért kell hát nékiek az emberi nemesebb jussoktól megfosztattatások mellett méltatlan sérelmeket is szenvedni ? hol-ott a' férjfiak az emberiség' jussaival még túl a' rendjén is élhetnek. (Folytatjuk.)

AZ ASSZONY ÉS – A PÉNZE.

Ittas SZIKRA.

Ismét a nők szavazati jogáról vitatkoztunk, a nagy államférfiú meg én.

De nagyon egyenetlen volt a harc közöt-tünk, mert én megdönthetlen érvekkel támad-tam csupán, ő azonban (az előítéletek kétfejű sárkányától örözt) ködvárában maradt elsán-colódva. Na már most, honnan vegyem azt a napsugarat, amely melegével, amely vilá-gosságával lerombolja azt a várat. Ködvárat. Minden várak között a legnehezebben beve-hetőt ?!

— Tekintsen végig a történelmen! — kiál-tottam türelmetlenül — és mondja meg: nem emelte-e mindig és mindenütt a jogegyenlőség egy magasabb erkölcsi nivóra a népeket?

— Nem tagadom.

— Na lássa! És mégse hiszi, hogy ha az asszonyoknak megadják a . . .

— Nevetséges! . . . — vágott a sza-vamba. — Minden más ország asszonyai be-szélhetnek arról, hogy nincs jogegyenlőségük, csak a magyar asszony nem.

— Ugy! Igazán hiszi, hogy mi magyar asszonyok minden jogban egyenlők vagyunk önökkel ?

— Határozottan.

Láttam, hogy egyenes érveléssel a ködvár-nak még csak sáncáig sem juthatok.

— Mondja csak, édes barátom, — szól-tam tehát — hallotta valaha azt a kifejezést, hogy tulajdonképpen Ausztria és Magyarország egy rosszul összehoront házaspár?

— Hogyne hallottam volna.

— És mit gondol, e házások között melyik fél a zsarnok, melyik aknázza ki a másik erejét, vagy gyöngeségét?

— Minő kérdés ? Hát persze, hogy Ausztria.

— Ausztria? Helyes. És most mondja meg, ebben a házastársi szimbolizálásban melyi-ket veszi a férjnek és melyiket a feleségnek?

Nagyon rám bámult

— Hát persze, hogy Ausztria a férj ...

— Úgy? Tehát az ön képzetében Magyarország az asszony. Mi?

Vállat vont, mint aki egy ennyire magától értetődő kérdést már nem is méltat szőszaporításra. Csak ezt vártam:

— Nos, édes barátom, — nevettem a szemébe, — tudja-e, hogy miért veszi ön is, mint még vagy 20 millió ember ebben az országban, egész ösztönszerűleg Magyarországot — a zsarnok Ausztriával szemben — az asszonyt? Tudja miért? Mert az ön fogalmában az elnyomódott fél, a kihasznált fél, az áldozat csakis asszony lehet. Már most, gondolja meg csak jól, vájjon ha a magyar asszony olyan teljes jogegyenlőségben élne és élt volna minden időkben, — mint ahogy az ímént állította — vájjon akkor a magyar ember képzetében, a honfi fájó szívében támadna-e ilyen önkénytelenül az előbbi hasonlat? Vájjon fedné-e egymást az elnyomatás fogalma az asszony fogalmával? Kérem, feleljen:

A nagy ember határozottan meg volt lepve, s ezért természetesen nem felelt*

— Ausztriáról jut eszembe, — mondta fölényes mosollyal — mit szól a kvótához?

— Micsoda kvótához?

— A magyar asszony jogegyenlőségének legcsattanósabb bizonyosságához: a vagyona feletti szabad rendelkezéséhez? ... Úgy hiszem, ezt nem fogja elvitatni?

Most már én késtem a felelettel. Hiszen ez az érvelés az ellenséges ködvár leghatalmasabb „öreg ágyú”-ja. Amikor ezt elsütik, olyan sístergés támad a nyomában, hogy nehéz továbbfolytatni a vitakozást.

Pedig ha jól szemügyre vesszük, ez az „öreg ágyú” is csak afféle ártatlan puffogó rakétákkal van ám megtöltve.

Egy haszna azonban mégis van: hogy ezek a rakéták egy-egy pillanatra világosságot terjesztenek s mi meglátjuk fényüknél azt, ami nincs, pedig lehetne. Mert igenis megvan, törvénybe leszőgezve megvan a magyar asszonynak az a joga, hogy vagyona felett önállóan rendelkezhetik. De megvan-e az életben?

Nagyon szeretném, ha erre a kérdésre maguk az asszonyok felelnének egyszer alaposan, őszintén, az ország minden részéből.

Az én tapasztalásom t. i. az: hogy nincs.

Álljunk meg egy kicsit.

Miért nincs?

Ezt a miért-et igen érdekes, sőt égetően szükséges, alaposan megtanulmányozni. Legközölkévvöb ez a felelet: nincs, mert a leányok nevelése ez irányban teljesen hiányos.

Esetleg megtanítják őket a magas mate-

matikára, esetleg — ha jó példa van előttük — elsajátítják a pénzzel bánni tudást is, (hiszen ez inkább ösztönszerű, átöröklött érzés kifolyása) de a pénz kezelés tudományát, a pénz nem csupán megőrzésének, de megvédésének tudományát nemcsak, hogy nem tanítják, de szinte titkolják előttük.

A szülők rendszerint (mindig a nagy átlagról beszélek) eleget vélnék tenni leányuk boldogulása érdekében, ha gazdag férjet kerítenek neki, vagy ha legalább is egy „jóraló” embert fognak meg vőnek.

Azt azonban, hogy a gazdag ember mi-ként részesíti vagyonából a feleségét? ... már nem is tartanak ildomosnak nagyon-nagyon firtatni. Vannak ilyen szemérmes szülők számosan. Nem. A világért se kérdik. Bízna a leányukban, hogy az „majd csak kicsikar a férjéből, amennyit csak lehet” — csókkal, hízelgéssel, öltözködéssel és vetkőződéssel vagy „jelenetek rögtönzésével” — ki, ahogy bírja.

Ha pedig a leány csupán csak egy „jóraló” embert tudott magához láncolni, akkor meg az apja szinte hogy segít vejének, hogy a fiatal asszonytól elrejttesse az őt megillető járadékot. Egyáltalán apák, ipák és férjek azon igyekeznek, hogy a fiatal asszonyt esküvője napjától kezdve rászoktassák arra, hogy minden csirke áráért a férjéhez menjen kérni, megmagyarázni, hogy miért volt muszáj azt a csirkét ilyen és ilyen áron megvenni ...

Ismerek egy sokszoros milliomos gróft, aki egy igen szép, de kisvagyonú leányt vett feleségül. Az asszony apja halála következtében rögtön ez lett vagyonának, nem volt az több 150.000 koronánál, a férj millióival szemben egy semmi, mégis az asszonyka nagyon örült neki, mert egy-egy kis út, egy pár új ruha, meglepetés, titkolt jótékonyság bőven kitellett volna belőle. Ámde ez egy bizonyos Soká önállóságot biztosított volna a feleségnek, ezért a férj pedig „beszélt a szívére”, míg az asszony az egész összeget odaajándékozta fivérének „adósságtörlesztésre” ... Azóta a sokaktól irigyelt dúsgazdag grófné a szomszéd falóba se mehet férji engedelem nélkül. Igaz, hogy ruháit tucatszámra hozatja Parisból, „hiszen egyért is volna hecc, hát akkor legalább tizenkét ruhám legyen” — mondogatja titkos kárörömmel.

Íme, ez a magyar asszony vagyoni önállóságának valódi képe.

Hogy ez így van, ennek, ismétlem, kizárólag az ósdi, elavult, elégtelen nevelés a főoka. Ámde vannak más okok is. Íme egy pár aratatóba:

Mert a magyar leány még ma is „eladó”, még akkor is az, ha saját maga viszi a házasságba az érette járó összeget.

Mert az átlag magyar embernek első és mindenekfeletti szentség a saját kényelme. Legyen asszony a háznál, de csak afféle élő „Schöberl” módszer szerinti jámbor házi bútor. „Nekem olyan asszony kell” . . . stb. zengi a nóta is.

Férj uram megköveteli, hogy az asszony tudjon a pénzzel bánni, de csak annyira, hogy a koronából egy-két fillért megtakarítson. De ezreket kezelni? Isten ments! Hiszen a férj uram önkényes rendelkezési szokásjogait zavarná.

Szóval, az asszony járjon a saját férje előtt Salome-táncot, ha pénzre van szüksége, csak az Istenért ne „önállósodjék”!

De ha az apák ellenére, az anyák már belátták (és lehetetlen, hogy saját tapasztalatból be ne látták volna), hogy az élet ma már mást követel a nőtől, mint Salome-táncokat, akkor kérve-kérem az anyákat, tanítsák a leányaikat ne csupán zsidbasztó betűkre, zsongó-bongó kottákra, hanem a törvénykönyvek házassági, váltójogi, örökösödési paragrafusaira is.

Valahol megírtam, de itt ismétlem, hogy nálunk a fiukat tanítják, a leányokat nevelik, de egyiket sem művelik.

Pedig ez az. Művelni. Fejlesztani, Az életre előkészíteni. Önhittség helyett önértet csepegtetni a lelkükbe. A fiukból nem majom szeretetből zsarnokokat, a leányokból – hiúságból szép bábokat nevelni, hanem fiút, leányt egyaránt egymást megértő segítőtársakul küldeni az életbe.

Kétségtelen, hogy ezt az egymást és saját magukat megbecsülő érzést nagyban elő fogja segíteni, ha a nők is szavazó polgárai lehetnek a hazának. Amde siessünk leányaink nevelésével, mert, amíg csupán kicsi, tetszetős yachtoknak neveljük őket, mint ahogy eddig tettük, addig nem követelhetjük meg tőlük, hogy úgy viselkedjenek, akár erkölcsi téren, akár az élet praktikus felfogásában, leginkább pedig a nemzet boldogulását érintő nagy kérdéseknél, amelybe ezután joguk lesz beleszólni – nem, a felsallangozott kis yachtok nem viselkedhetnek majd úgy, mint egy dreadnought! . . .

GLOSSZÁK.

Ha nők tennék. A kolozsvári „Erdélyi Újság” vérlázító adatokat közöl a Reitter József és társa cég üzleimeiről. E cég gyufagyárában vette fel az iparhatóság a következő jegyzőkönyvet

„A Reitter-féle gyufagyárban tartott vizsgálat eredményei a következők voltak: A veszélyes osztályokban 16 évesnél fiatalabb munkásokat találtak mintegy ötvenet. Hegyi Gyula, a m. kir. iparfelügyelő úr bemondása

szerint legtöbbször farakások mögé bujtatták. A munkásokat, különösen a legfiatalabbkorúakat szabálytalan időig dolgoztatták. Továbbá odvasfogúak alkalmaztatása (ez már a menthetetlen foszforokrózis kezdete) és a munkaruhák szennyes volta, az I. fokú iparhatóságot arra indította, hogy Reitter József és társa ellen a kihágási eljárást bevezesse.

A bevezetett kihágási eljárás rendjén terhelt cégtársak elismerték, hogy a veszélyes osztályokban 16 évesnél fiatalabb munkásokat alkalmaztak. Továbbá, hogy a munkások napi munkaóráinak megszabásánál az 1884. évi 17. t.-c. II. 5., II. 6. és 117. szakaszai következetesen és szigorúan nem alkalmazták és végül, hogy a munkások felvételénél az előírt, előleges orvosi megvizsgálást mellőzve, orvosi bizonyítványt nem is követeltek.

A kolozsvári iparhatóság a dúsgazdag Reitter József és társa céget a háromrendbeli kihágásért tíz-tíz, összesen harminc koronára büntette. Az ítélet indokolása enyhítő körülménynek vette a beismerést (! miután elbujtatták a gyerekeket a farakások mellé s ott a bizottság reájuk akadt) és „az egyes rendelkezések szigorú betartását megnehezítő különleges viszonyokat”.

Elképzelhető-e ilyen ítélet, ha az iparhatóságoknak nők is tagjai? Léteznék-e nő, aki e gyermekpusztítás ezen legirtózatosabb formájára „enyhítő körülményt”⁴ ismerne el? S ugyan mit szólnának a férfiak, ha egy női testület hozna ilyen cinikus, antiszociális ítéletet? Legfőbb ideje, hogy az asszonyok minden közmunkából kivegyék a részüket!

Szépségversenyek évadja. A „finom női lélek” egyik gyönyörű hajtása, ha az ember kiáll magát mutogatni azzal, hogy szavaztat a szépségére, a bőrére, a húsára, a fűzőjére, a pántos szoknyájára, a kóccal bélelt frizurájára, a tükör előtt gyakorolt mosolyára, az agyát taposó, kalapnak nevezett zoológiai és botanikai kiállításra, a tyúkszemtermelő, lábatnyomorító cipőcskéjére. Ennek a finomságnak már nem is igen adja jelét más, mint a magyarglóbus lánya és a balkán szülőtte. Persze sorra nyerik is a „szépségdíjakat” a magyar lányok, asszonyok. Éppen csak kegyelemből jut valami a bukarestiekre is. Nagyon resteljük ezt a dicsőséget.

A német császár keresztapasága. A német császár számtalanadik fia születése alkalmából kabinetrendeletet adott ki, hogy ő minden alattvalója nyolcadik fiának keresztapaságát vállalja. A lojális németek lelkes buzgalommal iparkodtak megfelelő mennyiségű fiút produkálni. Azonban a királyi kegy nem holmi lutrinysereg, az valóságos, keservesen szereshető főnyeremény. A keresztapaság csak ott járt ki, ahol a nyolc fiú sorát leány nem zavarta. Megtörtént már most 1895-ben, hogy egy a kitűzött díj felé rohanó apának a nyolc fiú díszes sorában egy leánya is született, – mert Németországban az apáknak s nem az anyáknak, vagy a házaspárnak születik gyermeke. Nem egyszerűen: egy leánya, ami kétségtelenül rombadöntötte volna az ambiciózus apa minden reményét, hanem egy fiú mellett ikernek. Nagy lón most a kétség. Tudós társaságok, hazafias bizottságok arcuk verejtékében meghányták a kérdést, a császár minisztertanácsot hívtat egybe és a szerencsétlen apa kérvénye benyújtása után alig győzte kivárni a végzést. Végre miniszteri körende-

let ment szét s adta tudtul az aggódó országnak, hogy nyolc fiú sorában fiú mellett ikernek születő leány nem tekintendő a császári keresztapaságot kizáró oknak. Nagy baj van azonban mostan! A múlt hetekben M. kir. keresztapasági kérvénnyel fordult a császári kabinetirodához. Az 1895-iki rendelettel ellentétben azonban kereken elutasító végzést kapott az ikerlánya miatt. A császár ezentúl csak a leánnyal nem tarkított fiúsorok nyolcadik példányát tünteti ki. Milyen primitív még az embertan tudománya, hogy még mindig a véletlen dolga, fiú születik-e vagy leány. Hány ember esik el a császári kegy élvezésétől, mert még mindig nem sikerült a leányok születését kiküszöbölni. Az antifeministáknak alapot kellene gyűjteniök e kérdés tudományos előbbrevitelére. A siker együttal a feminizmus kipusztítását is jelentené.

A somogyi legények. Az aratásra szabadságot somogyi katonák szülői beadványt intéztek a hadtestparancsnoksághoz s kérik» hogy sürgősen hívják be fiaikat» mert nincs szükségük rájuk. Nem akarnak dolgozni» henyélnék» föltartóztatják a dolgos embereket és az aratólányokat. A katonaság jellemzésének és életrevalóságra nevelésének egy gyönyörű példája»

Rébusz. A szubvencióprés ezeket írja valamelyik augusztusi számában: »Nyáron zárva a színház és Jászai Mari is ráér apostoli körútra indulni Bedy-Schwimmer Rózsikával» hogy a feminizmusnak híveket szerezzen. A nagy művésznőt Rózsikán kívül szimpátiánk is elkíséri útjában» ami azonban nem tart vissza attól» hogy ne nézzük csodálkozó szemekkel a művésznőnek ezt a legújabb szerepét. Jászai Mari tudja legjobban» hogy a tehetséges asszony karrierjének semmi sem állhatja útját. És tudja ezenkívül azt is, hogy a tehetségtelen nőket nem a feminizmus, de a protekció segíti az érvényesüléshez. A helyzet tehát az, hogy a tehetség mindig kariert csinál, hacsak a a tehetségeset, de csúnyát nem nyomja el a a tehetségtelen, de szép nő. A női kérdést ezen az utóbbi ponton kell megfogni, bár itt sincs sok kilátásunk arra, hogy az állapoton akár a nagy művésznő, akár Rózsika tudjanak valamelyest változtatni. A szép asszonyoknak is joguk van az élethez, s ha Magyarországon sok is a szép asszony, azért mégsem kell őket lebunkózni. Ebbe beleszó-lása van a szépeknek, s mi egyszer már szeretnők a szépek véleményét is ismerni a feminizmusról. E közlemény értelmének megfejtői illő jutalomdíjban részesülnek. Megfejtések a „Hét” szerkesztőségének küldendők, a jutalomdíjat azonban mi osztogatjuk.

KOZMA ANDOR A NŐK VÁLASZTÓJOGÁRÓL.

A Feministák Egyesületének Politikai Bizottsága a nő választójoga híveinek értékes-nél-értékesebb nyilatkozatait gyűjti. Kozma Andor (Koboz) képviselővé választatása alkalmából aktuális annak a levélnek a közlése, melyet ez év május 14-én intézett a Feministák Egyesületéhez:

Igen tisztelt Politikai Bizottság!

Csak ma jutott kezembe f. évi márc. hó 26-iki nagybecsű levelük.

Nem udvariasságból, mély és szent meggyőződésből felelek arra.

A kenyérkereső nőt határtalan nagyra-becsüléssel s szívem legnemesebb, legtisztább érzéseivel kísérem keserves nehéz küzdelmeiben. Én a legszebb emberi jellemeket s a lég-harmonikusabb emberi értelmességet éppen a kereső nőkben találtam Azt is tapasztaltam, hogy ugyanezek még a különleges női: hitvesi és anyai erényekben sem állnak mögöttük a tisztán csak családi körükre szorítózkodó szerencsés hölgyeknek, sőt edzettebb okosságukkal és több szenvedéstől megnemesedett érzelmeikkel legtöbbször ezekben is kiválóbbak.

Semmi kétségem, hogy a nő, ki a maga értelmével, becsületével és kenyérkereső munkájával annyi férfinél különb; a közéletre való közrehatás jogaiból sem rekeszthető ki.

Ha a választójognak a kereső nőkre való kiterjesztéséről van szó, nem tudok érvet, amelynél fogva ez azoktól megtagadható volna; hacsak azt nem, hogy a politikai küzdelem ebben a szerencsétlen országban oly aljas és durva (ezt választókerületemben napról-napra tapasztalom), hogy a szívem fájna, ha ebben a mocsokban, mely a magam férfiidegzetét is szörnyen megpróbálja, ott kellene látnom a nálunk sokkal finomabb, jobb és gyöngébb nőket is.

Avagy tán az ő jelenlétük különbekké tennék a politizáló férfiakat is?

Ezt, fájdalom, nem tudom remélni. A politizáló férfi, én legalább úgy látom, rettenetes szertelenségekre képes és a köztéri küzdelem hevében elveszti minden érzékét a nemesebb és jobb iránt.

Bevallom nehéz kétségemet: féltem a kereső nőket attól a jogtól, melyet tőlük igazságosan megtagadni nem lehet. A közérdeket, a hazát azonban a kereső nők szavazati jogától egyáltalán nem félteném. Csak jót várnék tőlük.

Ezeket az eszméket már kerületemben ts, minden felszólítás nélkül fölvettem és fejtegettem.

Mihelyt reményem lehet politikai küzdelmeink nemesebbé alakulására, szívesen kiáltom ki azt a mély meggyőződésemet, hogy a kereső nő több mint méltó, kiválóan alkalmas az összes politikai jogokra is.

Mély tisztelettel

KOZMA ANDOR,

a M. Tud. Akadémia és a Kisfaludy Társaság tagja.

A Feministák Egyesületének politikai bizottsága kozma Andornak felajánlotta mindazokat a dokumentumokat, amelyek tapasztalat alapján igazolják, hogy a politikai küzdelmek nemesítését éppen a nő közvetlen részvétele siettetni. Reméljük, hogy az Új honaty

segít majd módot adni arra, hogy mi, magyar nők ezt a befolyásunkat mihamarabb érvényesíthessük.

NŐK AZ OSZTÁLYHARCBA.

Írta: HIROSSIK JÁNOS.

„A kapitalista termelés kezdetén a munkapiacon a férfimunkás majdnem kizárólag csak férfimunkással állt szemben, most már a kapitalizmus egyik nemet játssza ki a másik ellen... a nő kiszorítja a férfit...”*

Bebel e mondása, a nagyipari kapitalizmusnak világszerte való rohamos térfoglalásával, mindinkább beigazolást nyer.

Mert amíg a XVIII. században Hargreaves, Arkwright, Crompton és leginkább Cartwright kenti papnak, a szövő-fonó ipar terén létesített találmányai: a fonógép, a vízkerékgép és a mechanikai szövőszék lettek vezetői az Angliában megindult nagy ipari forradalomnak, amennyiben egyrészt szédületes mértékben emelték, fokozták a termelt árúk mennyiségét, másrészt a kéziszővés fokozatos megszűnésével, egy nagyszámú munkástömeget tettek fölöslegessé a textiliparban és így mély, külsőleg is igen észrevehető, gazdasági átalakulásnak: egy új termelési rendszer bevonulásának lettek útjelzői; addig mindazon találmányok, melyek a gépek tökéletesítését, az árúk termelésének megsokszorozódott lehetőségét biztosították, a női és gyermekmunkát a kapitalisztikus termelés körébe bevonták, nem voltak egyebek, mint az Angliában megindult ipari forradalomnak továbbfejlesztői, a kapitalizmus kiépítői – Cartwright szövőszékeinek külsőségben is megnyilvánuló és a kapitalizmus történetében határteljesítő hatása nélkül.

Lényegében azonban, a továbbfejlesztett és tökéletesített gép, amelyet Marx úgy jellemez, hogy „egy mechanikai készülék, amelyet csak megfelelően mozgásba kell hozni, s szerszámaival ugyanazon műveleteket végzi, amelyeket azelőtt a munkás végzett hasonló szerszámokkal”, óriási változásokat vitt véghez a társadalomban.

Mert bár egyik oldalon nagymennyiségű munkacserét szabadított föl, a másik oldalon az emberi munkacserét alkalmazásának tereit nagy mértékben megtágította. Egymásután alakultak át egyes iparágak s támadtak új, kiegészítő iparágak. S miután a kapitalisztikus termelés nem a szükségletkielégítéshez van szabva, hanem a piac számára, a kapitalisták között megindult verseny megkövetelte a szállítás és a közlekedés eszközeinek is teljes átalakulását.

És a kapitalizmus, amelynek az a célja, hogy legmagasabb fokig fejlessze a termelést, nagyon rövid időn belül rájött arra, hogy a férfimunkások mellé, illetőleg azok helyett nőket alkalmazzon, mert ez előnyösebb rá nézve, nagyon sok okból. S a házi tűzhely és a gyermekek mellől, a családból kiragadta a kapitalizmus a neki szükséges nőket: bérmunkásokká, proletárokká téve őket.

Hogy az utóbbi évtized elején már mily óriási volt azon nők száma, kik férfitársaikkal versenyre kelve, ön-

maguk keresték meg kenyerüket azt a következő táblázat mutatja:

Foglalkoztatott nők száma.*

Ország	Számlálás éve	Az ipar, kereskedelem és közlekedésben	A mezőgazdaságban	Összesen
Anglia	1901	4,191.798	148.551	4,340.349
Németalföld	1899	35.478	42.999	78.477
Dánia	1901	43.854	57.983	101.837
Svédország	Becslés	80.000	434.000	514.000
Norvégia	1901/7	22.170	3.500	25.670
Finnország	1907	31.993	?	31.993
Ausztria	1900	493.934	952.507	1,446.441
Bosznia	Becslés	1.500	?	1.500
Bulgária	1905	13.040	?	13.040
Svájc	1905	270.896	?	270.896
Olaszország	1901	900.958	1.495.650	2,396.608
Spanyolország	1900	302.849	775.647	1,078.496

Tehát, amint látjuk, csupán abban a 12 országban, amelyekről kimutatásaink vannak, több mint 10 millió a kereső nők száma. S ebből a 10 millióból is több mint kétharmadrészt tisztán az ipar, a kereskedelem és a közlekedésben, vagyis a kapitalizmus által kifejlesztett munká ágazatokban foglalkoztatják. A női munka ilyen arányú terjeszkedése természetesen fejlesztette a szervezkedés eszméjét is. A női proletárok is haladtak, belátták, hogy miként a férfitársaiknak, ha helyzetükön javítani akarnak, ha munkaviszonyaikat valamiképp is rendezni akarják, ha osztályérdekeiket a kapitalisták kizsákmányolás! törekvéseivel szemben meg akarják védeni: nekik is tömörülniük kell.

A munkásnők szervezkedését az 1908-ik évre vonatkozó alábbi kimutatás világítja meg:

Szakszervezetekben tömörült nők száma.**

Ország	Az ipar, kereskedelem és közlekedésben	Mezőgazdaságban	Összesen
Anglia	200.997	3	201.000
Németalföld	?	?	4.450
Dánia	11.838	875	12.713
Svédország	15.000	900	15.900
Norvégia	3.534	—	3.534
Finnország	3.587	—	3.587
Németország	161.228	—	161.228
Ausztria	44.358	245	44.603
Magyarország	5.490	—	5.490
Bosznia	420	—	420
Bulgária	1.613	—	1.613
Svájc	5.774	—	5.774
Olaszország	10.711	30.575	41.286
Spanyolország	50	—	50

A felsorolt 14 országban csak több mint félmillió nőproletár van szakegyesületileg szervezve. S ha jobban szemügyre vesszük a kimutatást, úgy azonnal kitűnik az is, hogy vagy 30.000 szervezett mezőgazdasági munkásnő kivételével, a többi mind az ipar, a kereskedelem és közlekedésben van foglalkoztatva. Vagyis azon munká ágazatokban, amelyekben foglalkoztatott férfi proletárok közül kerül ki, ma még, az osztályharc elvét valló proletársereg derékhada.

Hogy a nő kiszorítja a férfit: igaz. De ezzel egyúttal teljesen melléje kerül a férfi proletárnak, mint osztályostárs, mint bérmunkáért dolgozó, kizsákmányolt

* Sechster Internationaler Bericht über die Gewerkschaftbewegung, 1908 című könyvből.

**Sechster Inter. Bericht über di. stb. idézett könyvből.

* Bebel, a nő és a szocializmus 236. oldal.

proletár. Ha a nők beözönlése egyik-másik iparágba, bizonyos ideig bérlenyomó hatással is van, hova-tovább a női proletárok is – legelsőbben az ipar, kereskedelem és közlekedésben foglalkoztatottak – ép oly becses katonái lesznek a proletár osztályharcnak, mint a férfiproletárok. Ezzel pedig egyensúlyozzák az ideiglenes kárt.

SZEMLE.

Bánffyék Szombathelyen.* A szombathelyi feministák jelentették június 26-án az előtte való napon lefolyt Bánffy-gyűlésről: Szólást jogot nem kaptunk. Pedig derekasan dolgoztunk. Nyolcvan aláírással ellátott beadványt intéztünk a liga itteni ügyvivőségéhez, amelyre írásos választ nem is kaptunk. Indirekt azonban megtudtuk, hogy a gyűlés komolyságát féltük a női felszólalótól, továbbá nem aktuális, nézetük szerint, a nők választójoga. Mindamellett meghívott bennünket az intéző-bizottság Bánffy fogadására a vasúthoz, ahová mi éneikül is lettünk volna bátrak elmenni. Szép számmal megjelentünk és röpívek osztogatásával csináltuk a hangulatot. Bánffy nem fogadta el a röpívet, azonban ebéd alatt szóvá tette, hogy meglepte őt a feministák nagy száma. Délután a népgyűlésen hozzánk is intézett néhány szót, aminek az volt az értelme, hogy ők reális politikát akarnak csinálni, ne kergessünk délibabokat és ne zavarjuk őket a komoly harcban, melyre szükségük lesz. Bíró Lajos szintén megemlékezett rólunk szónoklatában, midőn egy ellenünk irányuló hangulatkeltésre alkalmas anekdotát mondott el. – Tarczai, a szocialista szónok, kit személyesen megkértünk, hogy a nők választójogára is terjeszkedjék ki, tekintettel, hogy benne van a pártprogramban, kijelentette, hogy elvben híve a női választójognak, de a gyakorlatban egyelőre szó sem lehet róla és beszédjében egyáltalán nem érintette e kérdést. Greisingerné kellő időben és a kellő formák betartásával szólásra jelentkezett, azonban szót nem kapott (Bánffy határozott kívánságára), dacára az általunk és a helybeli szociáldemokrata párt tagjai által erősen követelő: „Halljak Greisingernét” felkiáltásoknak. Nem maradt más hátra, mint a közbeszólás, amellyel eléggé éltünk is. A gyűlés előtt mindnyájan osztogattuk a röpíveket, melyeket érdeklődéssel fogadtak, gyűlés után pedig szétosztottuk a „Bánffy levelét megírta” címűeket mind egy szálig. Azt mindenesetre elértük, hogy kellően kifejezésre juttattuk kívánságunkat, látta mindenki, hogy nem 1-2 ember hóbortjáról, hanem általános kívánságról van szó, s a közönség nagy része szimpátiával viseltetett kívánságunkkal szemben. A határozati javaslatához persze hozzá nem járultunk, de ezzel ők nem törődtek. Bánffy automobilját kibéleltük röpívekkel, a város tele van plakátjainkkal! – Tőlünk telhetőleg mindent elkövettünk; tisztán az Önkényes és erőszakos ügyvezetés az oka, hogy nagyobb eredmény még sincs. De legalább felráztuk a kedélyeket!”

Ehhez a jelentéshez hozzáfűzhetjük, hogy a szombathelyi sajtó élénk megbotránkozásának adott kifejezést a jogvívók jogtalan, antidemokratikus eljárásán. Bánffyék és az összes többi reakciósook – mert hamisítatlan reakciónarlus az, aki ma még ignorálja a nők követeléseit –

figyelmébe ajánljuk, amit Khuen-Héderváry gróf július 21-én mondott a választójogi reformról: „Ebben a kérdésben ma már nem haladhatunk lépésről-lépésre, mert ezt már elmulasztottuk. Nekünk ma egy nagyobb lépést kell tennünk, mintha annak idején időközben egy lépést tettünk volna. Így most talán két lépést kell tennünk, hogy utólréjük az azóta kifejtett társadalom igényeit és azoknak eleget tehesünk.”

Justh Gyula alapítványa. Justh Gyula tízezer koronás alapítványt tett négy polgárit végzett, makói illetőségű leányok továbbképzésére.

Florence Nightingale halála. Alighogy elparentáltak az újabb kor első nőorvosát, a Hastingsban, a tavasszal, 90 éves korában elhalt dr. Elisabeth Blackwelt-t, a nőmozgalomnak egy újabb nagy veszteségéről kell beszámolnunk. Augusztus 13-án meghalt Florence Nightingale, a világ egyik legkiválóbb asszonya. Ez év május 12-én, 90-ik születésnapja alkalmából nemzetközi ünneplés központja volt a nagyasszony, (L. lapunk júliusi számát.) Az angol választójogi mozgalom egyik megalapítóját siratja az elhunytban. Tiszteletére a választójogi egyesületek együttes gyászulást fognak rendezni.

A nők életkora. Az 1907. évi népszámlálás szerint Németországban erősen csökkent a nőfőlétszám, 1882 óta számszerűleg közeledett egymáshoz a két nem. Akkor a lakosságnak 51.02%-a volt nő, 1895-ben 50.92% és 1907-ben csupán 50.65%. Németország tehát nincs messze a nemek egyenlő eloszlásától, Az újszülöttek számának 1895 óta nem egészen a fele nő. Eddig az évig visszamenőleg a népesség férfirésze 19¹/₄ a női rész ellenben csupán 18¹/₂%-kal növekedett.

Érdekes kiegészítése ennek a statisztikának a nők életkorára vonatkozó táblázat. Átlagos életkoruk jóval hosszabb a férfiakénál: a különbség 6 év és ez a különbség a legutóbbi 20 évben tetemesen emelkedett. 1870- (880-ban a nők átlagos életkora 42.5 év volt, azóta pedig 54.49 évre emelkedett, tehát 12.4 évvel javult. Joggal lehet ebből visszafelé a nők helyzetének javulására következtetni. A férfiak átlagos életkora Németországban 48.8 év. Itt is javulás látszik, amennyiben 1870-1880 között 38.1 év volt az átlagos kor. E számok a birodalom egyes részeiben kisebb-nagyobb változást szenvednek. A különbség a férfiak és nők átlagos élettartamában, a nagy üzemi balesetektől eltekintve, elsősorban az alkohollal tudható be. Nagyon figyelemre méltó, hogy a nők élettartama emelkedett, dacára annak, hogy mind több és több nő végez kenyérkereseti munkát. Megdőlt tehát az a feltevés, hogy a kenyérkereset árt

*Helyszüke miatt a múlt számból kizorult.

a nő egészségének. Az életnek az a célja, melyet a kenyérkereset képez, megszünteti azokat az ideges és gyengeségi állapotokat is, amelyeket azelőtt a tétlenség és határozatlanság okozott. Ehhez járul még az is, hogy a nő saját keresete révén jobban táplálkozik és nem esik oly könnyen áldozatul a prostitúciónak és a nemi betegségeknek, Nagy fontossággal bír e téren a gyermekágy most már fokozottabb higiénije is.

Az Abstinens Nők Világszövetsége nemrégiben nagygyűlést tartott Glasgowban. Az ausztráliai jelentés előadója hangsúlyozta, hogy New-South-Walesben a nők választójoga az alkoholelles mozgalom legerősebb biztosítója. A nők mindig az otthon védelme, a törvény és a rend mellett foglalnak állást, Amíg azonban nincs választójoguk, sohasem lehet semmiféle befolyásuk a szeszes italok fogyasztására.

Csodálatosnak mondja, hogy még mindig vannak férfiak, akik az alkoholelles mozgalmat fontosabbnak tartják, mint a nők választójogának kiküzdését, holott nyilvánvaló, hogy a női választójog diadalra jutása egyszerűs mind az alkoholelles törekvések megvalósulását is jelenti.

Nőtisztviselők térfoglalása. Az Osztrák-Magyar Bank eddig csak bécsi intézeténél alkalmazott nő tisztviselőket. Miután ezek teljesen beváltak, a vezetőség elhatározta, hogy budapesti intézeténél is alkalmaz nőket. Eddig hét nő tisztviselőt vettek fel a budapesti intézetnél. – Temes megye főispánja három évi szolgálat után kinevezte Csulik Rózsit vármegyei Írnokká, Ez az első eset, hogy nő tisztviselőt neveztek ki Temes megye közigazgatásában.

Különfélék. Vas vármegye kiváló szülöttjének, dukai T a k á t s Juditnak, a XVIII. század egyik jeles költőjének szobrot emel. Az emlékmű elkészítésével Tóth Istvánt bízták meg, aki a poétát kőpadon ülve, lantjára támaszkodva ábrázolta. A főalakot márványból fogják kifaraggni. – A haliéi egyetem bölcsészeti fakultásának pályázatán az első díjat dr. Marie Hadlich nyerte el. Ez az első eset, hogy a hallei egyetemen nő pályadíjat nyert. – Az 1909/10 iskolaévben a charlottenburgi polytechnikumnak nagyon sok nő rendkívüli hallgatója volt. Egyetlen rendes női hallgatója Dalnoki Margit budapesti deák volt, – Halle városa egy női lakásfelügyelő alkalmazását határozta el. – A jeni egyetemen augusztusban tartott szünidei tanfolyamnak három női előadója is volt, dr. Gertrud Bäumer, dr. kate Rein és dr. Ada Weinel személyében. Előadási tárgyak a filozófia, filológia és pedagógia körébe tartoztak. – kopenhágában két fiatal dán nő – Hansen és Anadotter kisasszonyok – dekoratív festészeti műhelyt nyitott.

kérjük minden kávéházban A NŐ ÉS A TÁRSADALOM folyóiratot.

IRODALOM.

MIT OLVASSUNK?

Összeállította: SCHWIMMER RÓZSA.

A feminizmus iránt érdeklődők sűrűn kérdezik, mit olvassanak a nőmozgalom ismerése és megértése érdekében. Minthogy a kérdézőkódések mind többször ismétlődnek, célszerű az alábbi összeállítás közreadása.

Megjegyzem, hogy ez csak általános tájékoztatásra alkalmas művek listája. Egy-egy kérdésben alaposabban tájékozódni kívánóknak ezentúl is szívesen szolgálunk részletes összeállítással.

Csillag jelöli azokat a műveket, amelyeket minden feministának feltétlenül meg kellene szereznie könyvtára számára. Nemcsak azért, mert e könyveket nem csupán kölcsönvévésre adták ki, hanem mert nélkülözhetetlen kellékei egy modern könyvtárnak.

Mind ezek a könyvek és folyóiratok megrendelhetők a Feministák Egyesülete irodalomterjesztő bizottsága révén (V. Mária Valéria-utca? 2.) a pénze előzetes megküldése, vagy utánvétel mellett. E művek a Feministák Egyesületének könyvtárában is megvannak.

I.

A modern nőmozgalom alapvető munkái, melyeket mindenkinek el kell olvasni, aki meg akarja érteni e mozgalom törvényszerűségét és céljait:

* CHARLOTTE PERKINS GILMAN. Women and Economics. Angol kiadásának ára 1.50 kor. – Magyar fordításban „A nő gazdasági helyzete” címen jelent meg. Ára 5 kor. Német, francia stb. nyelven is kapható.

* JOHN STUART MILL; The Subjection of women. Ára 1 kor. – Német fordításban „Die Hörigkeit der Frau” címen is kapható. Ára 2.40 kor.

II.

A nőmozgalom történetét tárgyaló munkák:

AUGUST BEBEL: Die Frau und act Socialismus. Ára 2.50 K. – Ugyanez magyar fordításban. Ára 3 kor.

LILY BRAUN j Die Frauenfrage. Ára 10 M. Helene Lange & Gertrud Bäumer:

Handbuch der Frauenbewegung. 4 kötet, Ára kötetenként 8 M.

MADAY ANDOR: Le droit des Femmes au travail. Ára 4.20 kor.

III.

Politikai nőmozgalom.

* A Feministák Egyesületének kérvénye a képviselőházhoz. Ára 20 fillér.

* Férfiak véleménye a nők választó jogáról. Ára 30 fillér.

* A magyar nőmozgalom régi dokumentumai. Ára 80 fillér,

* DR. DIRNER GUSZTÁV: A nők választó-joga. Ára 20 fillér.

* DR. MÁRKUS DEZSŐ: A nők választó-jogáról. Ára 20 fillér.

* Az általános választójog új fogalma. Ára 20 fillér.

* RÖPÍVEK

1. Hol van a nőnek választójoga? Darabja 4 fillér, 50 drb 1.50, 100 drb 2 kor.

2. Miért kell a nőnek a választójog? Darabja 2 fillér, 100 drb 1.50 kor.

3. Polgári jogegyenlőség. Darabja

4. 2 fillér, 100 drb 1.50 kor.

* REPORTS of the Suffrage Conferences. 3 kötet. Ára 2–2 korona. (kitűnő tájékoztató a választójogi mozgalomról.)

* ALICE ZIMMERN: Women' Suffrage in many lands. Ára 1.80 kor.

* JOHN STUART MILL: 1. I. sz. alatt.

LOUIS FRANK: Essai sur la condition politique de la femme.

BROUGHAM VILLIERS: The Case for women's Suffrage. Ára 6 kor.

Le suffrage des femmes en France. Ára 20 fillér.

IV.

A nőmozgalom szakkérdéseiből.

1. Anyavédelem és anyasági biztosítás:

FRANK CARNEGIE: Mutterschaftsversicherung. Ára 2 M.

LILY BRAUN: Mutterschaftsversicherung. Ára 30 fillér.

ELSE LÜDERS: Das Problem der Mutterschaftsversicherung, Ára 40 fillér.

2. központi háztartás:

* CHARLOTTE PERKINS GILMAN: The Home. Ára 5 kor,

* SCHWIMMER R.: Neue Heimkultur. Ára 30 fillér.

3. Egészségügy, ruházat, torna:

* PAUL SCHULZE-NAUMBURG: Die Körperkultur act Frau. Ára 6 kor.

DR. BESS MENSENDIEK: Körperkultur des Weibes. Ára 3.80 M.

DR. AGNES BLUHM: Die Stillungsnot und ihre Bekämpfung. Ára 1.80 M.

4. Házasság, nemi élet:

EDWARD CARPENTER: Wenn die Menschen reif zur Liebe werden. Ára 2.50 M.

* DR. J. RUTTIGERS: Rassenverbesserung. Ára 3 M.

HENRIETTE FÜRTH: Das Geschlechtsproblem und die moderne Moral. Ára 60 fil.

A. FOREL: Die sexuelle Frage. Ára 8 K. – Ugyanez magyar fordításban. Ára 8 kor.

A. FOREL: Sexuelle Ethik. Ára 1 M.

A. FOREL: Ethische und rechtliche Konflikte im Sexualleben. Ára 1 M.

5. Prostitúció és abolíció, leánykereskedelem:

JOSEPHINE BUTTLER: Geschichte eines kreuzzuges. Ára 2.40 kor.

FRIDA STEENHOF: Die reglementierte Prostitution vom feministischen Standpunkt. Ára 60 fillér.

* PAUL KAMPFFMEYER: Die Prostitution als sociale klassenerscheinung und ihre socialpolitische Bekämpfung. Ára 1.50 M.

CAMILLO KARL SCHNEIDER: Die Prostituierte und die Gesellschaft. Ára 4.80 M,

6. Nemi felvilágosítás:

MARIE LISCHNEWSKA: Geschlechtliche Aufklärung der Jugend. Ára 60 fillér.

K. JAFFÉE: Stand der geschlechtlichen Aufklärung.

DR. SIEBERT: Unseren Söhnen. Ára 1.80 M.

7. Nevelés, oktatás, koedukáció:

HENRIETTE HERZFELDER: Die gemeinsame Erziehung der Geschlechter. Ára 60 f.

HANCSÖKNÉ-WOLKENBERG ILONA: A nemek együttes nevelése. Ára 20 fillér.

* CHARLOTTE PERKINS GILMAN: Concerning Children. Ára 6.50 korona. – Ugyanez németül „kinderkultur” címen. Ára 2 M.

* HEDWIG DOHM: Mütter. Ára 4 M.

HOLLÓSNÉ DE GROBOIS NANDINE: A kenyérkereső asszony. Ára 2.50 kor.

DEIPHOBÉ: Briefe an Eltern. Ára 2 M.

ADELE SCHREIBER: Das Buch vom kinde. Ára 14 M.

AGNES HERMANN: Der Stand des kaufmännischen Unterrichtswesens für weibliche Angestellte. Ára 2 M.

8. Szociális munka:

DR. ALICE SALAMON: Sociale Frauenpflichten. Ára 2.60 kor.

DR. ANNA SCHAPIRE-NEURATH: Die Frau und die Socialpolitik. Ára 30 fillér.

ALICE DULLO: Die Aufgaben act bürgerlichen Frauen in act Arbeiterbewegung. Ára 30 fillér.

DR. HEINZ POTTHOFF: Die Sociale Frage der Handlungsgehilfinnen. Ára 30 fillér.

9. Gyermekevédelem:

BEN B. LINDSEY: Die Aufgabe des Jugendgerichtes. Ára 1.60 M.

DR. CHYZER BÉLA: A gyermekmunka Magyarországon. Ára 3 kor.

KUNFY ZSIGMOND: Népoktatásunk bünei. Ára 1 kor.

HELENE SIMON: Schule und Brot. Ára 1 M.

SZÁNTÓ J. BÉLA ÉS TÁBORI KORNÉL: Nyomor és bűn a gyermekvilágban. Ára 1 k.

DR. ENGEL ZSIGMOND: A gyermekvédelem bölcselete. Ára M kor.

DR. EDELMANN MENYHÉRT: küzdelem a csecsemőhalandóság ellen. Ára 50 fillér.

10. kultúrmozgalmak:

A. H. FRIED? Die Friedensbewegung und was sie will. Ára 30 fillér.

KEMÉNY FERENCZ: A békemozgalom pedagógiai jelentősége és a békenap. Ára 50 fillér.

A BÉKE-EGYLET ÉVKÖNYVEI

DR. STEIN FÜLÖP: Az alkoholkérdés mai állásáról. Ára 1 kor.

V.

Polémikus munkák; különfélék.

* HEDWIG DORM: Die Antifeministen. Ára 2.50 M.

DR. HEBERLIN: Der habituelle Schwachsinn des Mannes. Ára 2 M.

MARY „WOLLSTONECRAFT: The revindication of rights. – Német kiadása: Eine Verteidigung der Rechte der Frau. Ára 3.50 M.

ROSA MEYREDER: kritik der Weiblichkeit. Ára 7.20 kor.

ODA OLBERG: Weib und Intellektualismus. Ára 2.40 kor.

VERES PÁLNÉ életrajza. Ára 3.50 kor.

JOHN STUART MILL: Autobiography. Ára 1 kor.

MENGER ANTAL: Új erkölcsan. Ára 4 k.

MENGER ANTAL: A jövő állama. Ára 5 kor.

NELLY ROUSSEL: Quelques discours. Ára 80 fillér.

NELLY ROUSSEL: Quelques lances rompus pour nos libérés. Ára

HARKÁNYI EDE: A holnap asszonyai. Ára 6 kor.

HAVELLOCK ELLIS: Mann und Weib. Eine Darstellung der sekundären Geschlechtsmerkmale beim Menschen, Ára 6 M.

VI.

Szépirodalom.*

* MULTATULI: Die Abenteuer des kleinen Walter. Ára 5 M.

* E cím alatt csak néhány, nálunk kevésbé ismert kiváló műre akartunk utalni.

* MULTATULI: Frauenbrevier. Ára 5 M.

* MULTATULI: Liebesbriefe. Ára 3 M.

BJÖRNSTERNE BJÖRNSON: Flaggen ühct Stadt und Hafen. Ára 4 M.

* FRANK WEDEKIND: Frühlingserwachen. Ára 1-50 M.

* CAMILLE LEMONNIER: Quand j'étais home. Ára 4.20 kor. – Német fordítása: Warum ich Männerkleidung trug. Ára 4 M.

HAMILTON: Hogyan kaptak a nők választójogot? Ára 20 fillér. Ugyanez angol eredetiben. (How the Vote was won.) Ára 1 kor.

ELISABETH ROBINS: The Convert. Ára 6 kor.

EVELYN SHARP: Rebel Women. Ára 1.50 kor.

VII.

Folyóiratok.

A NŐ ÉS A TÁRSADALOM: Az egyetlen magyar feminista folyóirat. Előfizetési díja egy évre 6 kor., félévre 3 kor.

THE FORERUNNER. Szerkeszti és maga írja Charlotte Perkins Gilman. A legeredetibb feminista újság. Ára egy évre 6.59 kor.

Frauenzukunft. A legelőkelőbb német feminista folyóirat. Ára egy évre 12 márka.

JUS SUFFRAGH. A választójogi világszövetség hivatalos lapja. Eredeti tudósításokkal tájékoztat a választójogi mozgalom minden mozzanatáról. Angol-német, vagy francia kiadásban kapható. Ára egy évre 4 korona.

DIE NEUE FRAUENKLEIDUNG. A reformruházatot teóriában és gyakorlati tanácsokkal támogató, szépen illusztrált divatlap: a modern nő divatlapja.

Természettudományi könyvtár. kiadja a. Athenaeum Irod. és nyomdal f-t. Budapesten. I. és II. kötet. Charles Darwin: Az ember származása. III. kötet Wilhelm Bölsche: A bacillustól a majomemberig. Ára kötetenkint 7.50 kor. A természettudományi könyvtár közoktatásügyünknek egy adósságát fedezi. Azt a tartozást egyenlíti ki, amely a természettudomány nélkülözhetlensége mellett az iskolai oktatásnak e tudománytól való tartózkodásából származik. Minden tudásunk alapja a természet és törvényeinek ismerete j iskola-rendszerünk pedig még mindig ezen alap nélkül akar tudományt adni. Hogy így nem adhat életrevalóságot, sem igazi műveltséget, hogy nem vezet az önálló megértések forrásához, keservesen tudjuk mindnyájan, akik súlyos szellemi robotban voltunk kénytelenek pótolni, amit ezen ismeretek szerzésének helyes idején, haszontalan szellemi csepürágás kényszere miatt elmulasztottunk. A természettudományi könyvtár első három kötete biztató kezdet, A vállalat további programja is csupa igaz értéket ígér. A sorozatnak nemcsak az a jelentősége, hogy a különböző munkák eredetijét nyelvek ismerete hiányában tanulmányozni nem tudók kitűnő fordításokból szerezne-

tik meg a természettudomány alapvető ismereteit, hanem az is, hogy a természettudománynak nyelvünkben, érthető okokból, még mindig nem honos terminológiáját jobban beleviszi nyelvünk vérébe. kitűnő fordítás és egyszeri, szép kiállítás dicséri a kiadványokat, amelyeket a természettudományokban a férfiaknál is kevésbé művelt asszonyközönségünknek különös figyelmébe ajánlunk.

Biró Lajos: Marie és más asszonyok. Singer és Woifner, Budapest 1910. Ára 4 kor. Novellás kötet az ifjú Magyarország legmodernebbnek mondott tárcaírójától. Asszonyokról, csak asszonyok dolgáról szól a kötet vagy húsz novellája. És íme, a modern író az asszonyban a szerelménél egyebet nem keres. Nem mondhatjuk, hogy nem talál. Hiszen fájdalmasan világos: az író, – Multatuli szavával – csak derekán alul keresi a nőről megírnivalókat. Miért modern hát Bíró Lajos és miért modernek az ő társai mind, akiknek a tolla az asszonyokról ezernyi íráson át egyebet nem jegyez le, mint a szerelmeik furfangját, tragikumát, együgyűséget, vagy erőszakosságát? Az a pár exotikus vonás volna a modernség kritériuma, hogy itt egy magyar kúriára tévedt szerezsen asszony körül forog a szimatoló férfiak orra. amott meg a keleti fejedelem udvarára jutott magyar kokott csiklandozza asszonytársai irigységét?

Ez a modernség? Ugyan mi lesz majdan a jelzője annak az irodalomnak, amely felfedezi, észreveszi, hogy az asszonyt életnek is a szerelem csak egyik tényezője. Hatalmas, nagy, de mégis csak egyik tényezője, amely mellett az élet ezer más tényezőjének komplexuma is okozója asszonyi tevékenységnek, női gondolatoknak. Érdekesnek, mulattatónak, szórakoztatónak, mindennek elmondhatjuk Bíró Lajos novellás kötetét, csak éppen modernnek nem. Pedig ez az Ő hivatalos jelzője. Nem mondhatjuk annak, mert novelláinak témáiban, asszony-hőseiben semmivel sem fedez fel mást, mint azt, amit a sok kapitány és ezredes, aki a többi, modernséget nem pózoló tárcaírónak beszéli el „az asszonyon” tett megfigyelést. S amint nem modern asszonyismerő az a bizonyos kapitány vagy ezredes, aki szivarjára rágyújtva, vagy az égő szivarról leverve a hamut, önként, vagy barátai unszolására belefog – miután bajuszán sodrott egyet, ezzel is jelezvén, hogy hát nőkről leszen mostan szó – asszonyokkal történt dolgai elbeszélése, úgy nem modernek Bíró Lajosnak asszonyokról szóló eddigi írásai sem. Mert ha ő nem is emlegeti a kényelmes zsölyében elterült magasabbrangú katonatisztet, a témái bátran attól eredhetnek. De – remélni akarjuk – a véletlen, vagy a regt utak meg járásának untató volta egyszer talán csak rátereli Bíró Lajos figyelmét mindarra a magyar irodalomban kiaknázatlan kincsre, melyet az asszony emberisége rejt.

Akkor talán egy kizárólag asszonyokról szóló kötetben egyebet is találunk majd a legitim, vagy illegitim szeretkezés lesz-vagy-nem-lesz kérdésben kimerülő problémáinál.

Hollósné de Grobois Nandine: A kenyérkereső asszony. Pályamutató nők számára. kiadja a Budapesti Hírlap könyvkiadó vállalata. Ára 2.50 kor. Nem tehetünk jobban igazságot a könyvecskének, mintha azt mondjuk: kitűnően megfelel a céljának. Mindenkinek ajánlható, aki egymaga nem tud határozni pályája megválasztásában. Sőt azok is haszonnal forgathatják, akik tisztában vannak jövőd pályájukkal, de sok kérdező-ködéstől, szaladgálástól szabadulhatnak fel, megtudván e könyvecskéből, milyen lépéseket kell tenniük a pálya megkezdése előtt. Minden iskolát elhagyó leánynak meg kellene szereznie egy példányát. kár, hogy e célra a pályamutató egy olcsóbb kiadása nem áll rendelkezésre.

Széchényi Aladár gróf: Népesedés és nemzeti nagyság. A magyar gazdaszövetség kiadványa. Budapest. Ára 50 fillér. Bö tájékoztató arról az operettíző harcról, amelyet a nagybirtokosság a kizárólag gazdasági okokon alapuló egyke-rendszer ellen akar vívni ájtatos prédikációkkal és hasonló malasztal. Mint minden e kérdéssel foglalkozó tanulmány gróf Széchényi Aladáré is fényes elégtétel a magyar feminista mozgalomnak. Bebizonyítja ugyanis, hogy évszázados népszokás az egyke, holott négy-öt évvel ezelőtt a feministák ördögös gonoszágának rötták fel az „új tanokat”.

BEÉRKEZETT MŰVEK*

Dr. Edelmann Menyhért: küzdelem a csecsemőhalálozás ellen. Nagyvárad.

Dr. Fischer-Colbrie Agost: Gazdasági nőnevelés és megélhetés. Kassa.

A pozsonyi 3. évfolyamú női felső kereskedelmi iskola Értesítője az 1909/10. iskolai évről.

A fővárosi könyvtár értesítője. IV. évfolyam 2. sz.

Dr. Szabó Ervin: Emlékirat községi nyilvános könyvtár létesítéséről Budapesten. A fővárosi könyvtár kiadása. 1910.

Szöke Sándor: A yitagyorsírás tankönyve. Toldi Lajos könyvkereskedése, Ára 2 kor.

Kultur und Fortschritt: kiadja Felix Dietrich, Gautzsch: füzetenkint ára 30, ill. 60 fillér.

No. 287/83. Dr. H. Roehí, dr. Marie Baum és Clara Meinek: Die Folgen ungelerner Arbeit für die Arbeiterin, etc.

No. 283/88. Henriette Herzfei der: Das kinderschutzgesetz von Colorado und das Jugendgericht In Denver.

No. 291. Dr. Heinz Pothhoff; Die soziale Frage der Handlungsgehilfinnen.

* Birálatukat fentartjuk magunknak.

Ügyvezetőség:
V. ker., Mária Valéria-
utca 12. II. em.

Főszerkesztő:
**HILLERNÉ BOLBE-
RITZ GEORGINA**
V., Arany János-u. 1.

A FEMINISTÁK EGYESÜLETE HIVATALOS KÖZLEMÉNYE.

Tagdíj tételzés szerint; legalább évi 10 korona.

Gyakorlati Tanácsadó
V. ker., Mária Valéria-
utca 12. II. em.

Hivatalos órák: kedden
és pénteken 6-8-ig.

Magántanfónók elbe-
folyása ugyanekkor.

**Politikai propaganda-költségeiül! fedezéséhez újab-
ban hozzájárultak:**

Múlt havi kimutatás	5905.41 k.
Engel Berta, Nagysurány	30 - „
kátsér L. és S., Trencsén	1.20 „
Df. Bálint Aranka	2.20 „
Összesen	5938.8) k.

Lapzárta lévén, nem várhatjuk be, míg a nyaralásból visszatérő tagtársak beszámolnak gyűjtésük eredményéről, Reméljük azonban, hogy a jövő számban ennek a kötelességünknek minél tekintélyesebb összegek kimutatásával tehetünk majd eleget. Ne feledjük, hogy háború viseléséhez – legyen az bár olyan vértelen, mint a mienk – pénz, pénz és pénz kell.

SZEPTEMBERI MUNKATERV.

Minden szerdán este ½7-8-ig a politikai tanfolyam előadási sorozatának folytatása.

Szeptember végére tervezzük Rein jénai egyetemi tanárnak a koedukációról tartandó előadását. Bővebben külön értesítésben közlünk majd.

Hogyan kaptak a nők választó jogot? Cicely Hamilton és Christopher St-John ezen pompás kis vígjátékát külön kiadásban is terjesztjük. Több vidéki tagtársunknak az az ötlete támadt, hogy műkedvelői előadásokban eljátszadják a darabot. Kitűnő gondolatnak tartjuk, mert mulattató volta mellett nagyszerű propagandaeszköz, tehát követésreméltó! A „színrehozatal” különösebb színpadi felszerelést nem igényel, úgy hogy csak kellő számú és megfelelő szereplőről kell gondoskodni. Nagyon érdekelné bennünket, hogy az eddig már bejelentett vidéki városokon kívül, hol foglalkoznak még ezzel a tervvel.

Hivatalos lapunk, a Nő és a társadalom minél nagyobb arányú terjesztésére nem győzzük eléggé tagtársaink figyelmét felhívni. Esméink terjesztésének legerősebb támogatója, úgy hogy kötelességet teljesítünk, ha előfizetők gyűjtésével is előmozdítjuk régi törekvésünket: a lap havonként kétszeri megjelenését! Mutatványszámot mindenkor készséggel küld a kiadóhivatal.

A lap terjesztésével kapcsolatban még a taggyűjtést is szeretnők feladatul kitűzni. Aki meg van győződve arról, hogy munkásságunk az emberiség haladására nézve milyen fontos és aki kíváncsian tartja, hogy törekvéseink minél előbb megvalósuljanak, csatlakozzék egyesületünkhöz és igyekezzék eszméinknek hozzátartozóit, ismerőseit és barátait megnyerni. Minél többen vagyunk, annál hamarabb értünk célhoz!

AUGUSZTUSI KRÓNKA.

13-án Trencsénteplicen Schwimmer Rózsa tartott nagyszabású előadást. Főleg Gruber tanárnak a N. Fr. Pr.-ben megjelent és a mi lapjaink által is ismertett antifeminisztikus cikkével foglalkozott. Öröndetes jelenségnek tartjuk, hogy a közönség éppen olyan humorosoknak és gyöngéknek találta G. tanár ellenérveit, mint

ahogy ma általában súlyos szavakkal megírt elavult nézeteket fogadni szoktak. G. tanár érdemeiben gazdag múltjára való tekintettel azonban elnézéssel és sajnálattal vették tudomásul azt a kijelentését, hogy a nőemancipáció ellen felmerülő aggályai öregedésével állnak kapcsolatban. Ezen előadást megelőzően Pogány Paula tagtársunk beszélt a női test kultúrájáról, főleg a mai öltözködés egészségtelen és esztétika ellenes voltáról és a reformöltözködés szükségességéről igyekezett a trencséntepid hatalmas gyógytermet megtöltő közönséget meggyőzni.

14-én Rajecen Jászai Mari tartott pompás, kifogyhatatlan humorral elmondott előadást az anti-alkoholista törekvésekről. Utána Schwimmer Rózsa beszélt a feminizmus eredményéről. A gyógytermet zsúfolásig megtöltő közönség tetszéssel fogadta az előadásokat. Jászai Marinak e helyen is hálás köszönetet akarunk mondani szíves fáradozásáért.

15-én Pöstyénben dr. Patai Sándor szállt síkra a nők választójoga mellett. Nagyszerű és tetszéssel fogadott beszéde után Schwimmer Rózsa beszélt az antifeministákról. Mind a három előadáson Engel Berta tagtársunk elnökölt, tapintatosan vezetve az előadásokat követő vitákat. A fürdőigazgatóságok mind a három helyen lekötözték bennünket a gyógytermek ingyen átengedésével. Az előadások számos új érdeklődőt és barátot szereztek mozgalmunknak.

Az újonnan megválasztott képviselők sorában nagy örömmel kell üdvözlőnközma Andort, ki a nők választójoga lelkes hívének vallja magát. Tagtársainkat bizonyára érdekelné fogja erre vonatkozó nyilatkozata, ezért lapunk más helyén közöljük a képviselőválasztások alkalmából hozzá intézett levelünkre adott választát.

Gróf Zichy János, vallás- és közoktatásügyi miniszter fogadta pedagógiai bizottságunk küldöttségét: dr. Steinberger Saroltát, dr. Bálint Arankát és Schwimmer Rózst. A leányok egyetemi, műegyetemi, kereskedelmi tanulmányaira vonatkozó kívánságainkat terjesztettük a miniszter elé, aki kívánságainknak írásbeli összeállítását is kérte. A miniszter komoly megértéssel és a sablonos miniszteri udvariasságtól eltérő nyíltsággal tárgyalta küldöttségünkkel a felvetett kérdéseket, úgy hogy alapos okunk van remélni, hogy az ügyeket elfogulatlanul, tehát liberálisan fogja elintézni.

GYAKORLATI TANÁCSADÓ.

Elsőrangú tanerőket; korrepetitorokat, nevelőnőket, nagy gyakorlattal bíró kitűnő zenetanárokat ötszivesen ajánlunk.

Megbízható mosónő elvállal fehérműtisztítást.

Előkelő fővárosi kozmetikai intézet keres fiatal leányt asszisztens munkára. Kezdőfizetés tanulási idő alatt 40-50 korona. Sürgős jelentkezéseket kérünk!

Nagystílű háztartás részére keresnek intelligens házigazdónőt. Fizetés havi 50-60 korona. Csakis gyakorlatl bíró erők jelentkezzenek.

Idősebb asszony, ki a háztartási teendőiben is jártas, keres délutánra alkalmazást, vállal felolvasói alkalmazást, elme-gyermek mellé is.

Szerzett Ön már újabb előfizetőt a lapunknak?

Ara 20 fillér, kapható egyesületünkben és könyvkereskedésekben.

**Külön megítvó-
kat és érteíté-
ket nem küldünk.**

A NŐTISZTVISELŐK ORSZÁGOS EGYESÜLETE HIVATALOS ÉRTESEITSEI.

**Postatak. 17764.
TÉLEFON 80—75.
Egyesületi helyiség:
VI., Andrásy-út 83.**

Az egyesületek tagjai díjtalanul kapják a lapot.

TANFOLYAMAINK.

Szeptember elején kezdünk új továbbképző tanfolyamokat

magyar és német gyorsírásból,
gépirásból (többféle rendszerű)
könyvvitelből,
német nyelvből és keresk. levelez ésből,
angol nyelvből.

A tanfolyamok célja az, hogy hallgatóik az iskolában szerzett szakismereteiket kiegészítsék. Senki sincs köztünk, aki egy-egy ilyen tanfolyamot eredménnyel ne hallgathatna. különösen a nyelvismeretek fontosságát emeljük ki e helyen. Pályánkon való előbbre jutásunknak ez az első feltétele. Használjuk fel tehát az új tanfolyamok megnyitásával kínálkozó alkalmat és gyarapítsuk ismereteinket!

Minden közelebbi felvilágosítást a tanfolyamokra vonatkozólag a titkár ad meg.

ÖSSZEJÖVETELEK SZEPTEMBERBEN.

Minden szerdán este ½9 óraker találkozás a budai Várkert-kioszkban.

4-én, vasárnap d. e. az Országos papír-, író-, tanyszer- és irodaberendezési kiállítás megtekintése. Találkozás a városligeti iparcarnok előtt d. e. pontosan tíz óraker. Belépődíj egyesületünk tagjai számára 30 fillér.

I I-én kirándulás: Útirány: Piliscsaba-Nagyszénás-Remetehegy-Máriaremete-Hüvösvölgy. Találkozás reggel 8 óra 45 percker a nyugoti pályaudvaron, költség 1.10 k. Élelmet mindenki magával hoz.

22-én este 7 óraker tagértekezlet. Tárnya: beszámoló a nemzetközi kereskedelmi oktatásügyi kongresszus tanácskozásairól. Előadók: Schwimmer Rózsa es Grossmann Janka.

25-én kirándulás. Útirány: Visegrád-Lepence-patak völgye-Akasztólyuk-Prédikálószerk-Dömös. Gyaloglás 5 óra. Találkozás a nyugoti pályaudvaron reggel 8 óra 50 percker. költség 1.44 k. Élelmet mindenki magával hoz.

29-én este 7 óraker értekezlet. Tárnya az üdülötelep. Mindazon tagtársaink megjelenését kérjük, akik ez ében az üdülötelepen tartózkodtak.

Üdülötelep. Lapunk zártakor még üdülnek a Tátrában tagtársaink. Az üdülötelep pontos statisztikáját lapunk jövő számában tesszük közzé.

Pályázat. Az agtációs iratra hirdett pályázatokra újabban is érkezett két pályamunka. A pályabíroságot a legközelebbi választmányi ülés fogja kiegészíteni. A pályázat eredményéről annak idején e helyen is jelentést tesz a bíróság.

Téli program. Egyesületünk téli munkaprogramjának Összeállításában nagy örömmel látnók tagtársaink közreműködését. Erre vonatkozó indítványok vagy kívánságok a titkárnál andandók be írásban.

Nyugdíjkérdés. A Magántisztviselek Országos Nyugdíjegyesületének módosított, reánk nézve több tekintetben előnyös alapszabályait a belügyminiszter jóváhagyta. A nyugdíjegyesületbe való belépésre ez úton is buzdítjuk tagtársainkat. A nyugdíjegyesület helyisége V., Báthory-utca 5. sz. alatt van. A belépésre vonatkozó felvilágosításokat is megadja az egyesület irodája.

Szombathely.

Folyó hó 19-én tartott választmányi ülésünk elhatározta, hogy az ősz folyamán németnyelvi-, gyorsírási-, könyvvezetési- és a szükséghez képest angolnyelvi tanfolyamot nyitunk. Jelentkezéseket elfogad a titkárság a hétfői, szerdai és pénteki hivatalos órákon, melyek szeptembertől kezdődőleg a szokott időben, este 6-8-ig tartanak. Tandíj egy-egy tanfolyamra 15 korona, mely összeg a jelentkezésnél előre fizetendő. Egyesületünkön kívül állók is résztvehetnek a tanfolyamok bármelyikén 30 korona tandíj előzetes lefizetése mellett.

Tekintve, hogy a tanfolyamok fentartása korántsem térül meg a minimális tandíjakból és így nagy áldozatába kerül egyesületünknek, kérjük tagtársainkat, hogy tandíjait pontosan fizetni el ne mulasszák. Tagdíjhátralékosoktól október elején inkasszáns útján szedjük be a hátralékot, de minthogy ez is költséggel jár, szíveskedjenek az illető tagok ezen újítás életbeléptetésének elejét venni azzal, hogy tandíjukat előbb lefizetik.

Reméljük, hogy az iskolai év kezdetévei egyesületünkben is friss munkakedv és lelkesedés pezsdül fel, amelyre ügyünknek igen nagy szüksége volna és akkor jövő havi jelentésomben talán már beszámolhatok a „Szombathelyi Férfiliga” megalakulásáról is.

TROMBITÁS ERZSI.

Temesvár.

Augusztus 20-ára tervezett buziásfürdői kirándulásunk elmaradt, mert tagjaink közül nem jelentették be elegen írásban, hogy biztosan résztvesznek azon. Ha azonban az újlagos felhívásra többen jelentkeznek, szeptember hó folyamán megtartjuk. Kérjük tagjainkat jöjjenek ismét pontosan vasárnaponkint az egyesületbe, hogy mindent részletesen megbeszélhessünk.

Szeptemberben megkezdjük ismét a komoly munkát. A hó végén megnyitjuk az új tanfolyamokat. Hogy milyeneket tartunk az idén, afölött a taggyűlés határoz majd, amelyet folyó hó 11-én, vasárnap délelött 11 óraker tartunk az egyleti helyiségben. Jöjjenek el minél többen tagtársaim, hogy mindnyájuk véleményét meghallgassuk e fontos, mindnyájunk érdekét szolgáló ügyben.

Tagjaink közül ketten, komor Hedvig júliusban, Tenner Dóra augusztusban élvezték a tátrai üdülötelepet és mindketten elragadtatással beszélnek élvezetes nyaralásukról, a jó és olcsó ellátásról. A legmelegebben ajánljuk társainknak, töltsék el szabadságukat az üdülötelepen, hálásak lesznek az egyesületnek érte 1

LUKÁCS MARGIT.